Türkiye ve İsviçre Kültür Varlıkların İthali ve Transit Geçişi 6988

Türkiye ve İsviçre Arasında Arkeolojik Kültür Varlıklarının Yasadışı İthali ve Transit Geçişinin Önlenmesi ile İadesi (Karar Sayısı: 6988)

24.03.2023 Tarihli 32142 Sayılı Resmi Gazete

MİLLETLERARASI ANDLAŞMA

Karar Sayısı: 6988

15 Kasım 2022 tarihinde Ankara'da imzalanan ekli "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve İsviçre Federal Konseyi Arasında Arkeolojik Kültür Varlıklarının Yasadışı İthali ve Transit Geçişinin Önlenmesi ile İadesine İlişkin Anlaşmanın onaylanmasına, 244 sayılı Kanunun 5 inci maddesi ile 9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 2 nci ve 3 üncü maddeleri gereğince karar verilmiştir.

23 Mart 2023

Recep Tayyip ERDOĞAN CUMHURBAŞKANI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ VE İSVİÇRE FEDERAL KONSEYİ ARASINDA ARKEOLOJİK KÜLTÜR VARLIKLARININ YASADIŞI İTHALİ VE TRANSİT GEÇİŞİNİN ÖNLENMESİ İLE İADESİNE İLİŞKİN ANLAŞMA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti

ve

İsviçre Federal Konseyi

her iki ülkenin de taraf olduğu Kültür Varlıklarının Kanunsuz İthal, İhraç ve Mülkiyet Transferinin Önlenmesi ve Yasaklanması için Alınacak Tedbirlerle İlgili 14 Kasım 1970 tarihli UNESCO Sözleşmesi'ni uygulamak üzere,

kültür varlıklarının çalınmasının, yağmalanmasının ve yasadışı ithalinin ve ihracının yasal kültür mübadelesini sekteye uğrattığını değerlendirerek,

kültür varlığı kaybının, insanlığın kültürel mirası açısından bir tehlike oluşturduğunu anlayarak,

kültürel mirasın muhafazasına ve emniyetine katkıda bulunmak ve kültür varlıklarının yasadışı transferini özendirecek her türlü faktörü azaltmak için çaba göstererek,

her iki ülke arasında işbirliğinin bu konuda önemli bir katkı oluşturacağı inancıyla,

yasa dışı olarak yerlerinden edilmiş kültür varlığının iadesini kolaylaştırmaya ve her iki ülke arasında kültürel değişimlere ilişkin temasları yoğunlaştırmaya çalışarak,

kültür varlıklarının bilimsel, kültürel ve eğitsel amaçlarla uluslar arasında mübadelesinin insanlık uygarlığı bilgisini derinleştirdiğini, tüm ulusların kültürel yaşamını zenginleştirdiğini ve uluslar arasında karşılıklı saygı ve itibar yarattığım göz önünde bulundurarak,

aşağıdaki anlaşmaya varmışlardır:

Madde I Konu

(1) Bu Anlaşma, Anlaşmanın tarafları açısından kültür varlıklarının yasadışı transferini önlemek amacıyla bu varlıkların ithalatını, transit geçişini ve ayrıca iadesini düzenler.

(2) Bu Anlaşma münhasıran bu Anlaşmanın ekinde liste olarak sunulan kültür varlığı kategorileri için geçerlidir.

Madde II İthalatın yasaklanması

(1) Anlaşmanın taraflarından birine kültür varlıklarının ithal edilmesine, Anlaşmanın diğer tarafının ihracat düzenlemelerine riayet edildiği gümrük idareleri önünde kanıtlanmadığı müddetçe müsaade edilmez. Anlaşmanın bu tarafı kültür varlıklarının ihracatı için izin alınmasını şart koşuyorsa, bu izin Anlaşmanın diğer tarafının gümrük idarelerine sunulmalıdır.

(2) Gümrük beyannamesinde aşağıdakiler yer almadır:

a. kültür varlığının obje türü;

b. üretim yerinin veya arkeolojik ya da paleontolojik kazıların sonucunda elde edilmişse, kültür varlığının bulunduğu yerin mümkün olduğunca ayrıntılı bir açıklaması.

Madde III İade talepleri: Yetki alanı, tatbik kanunu, destek

(1) Anlaşmanın taraflarından biri, Anlaşmanın, topraklarında yasadışı olarak ithal edilmiş bir kültür varlığı bulunan diğer tarafında kültür varlığının iadesi için dava açabilir.

(2) Dava, kültür varlığının konumunda yetkili bulunan mahkemeler önünde açılabilir.

(3) Dava, Anlaşmanın kültür varlığının bulunduğu tarafın ulusal mevzuatına tabidir.

(4) Bu Anlaşmanın IX. Maddesi uyarınca kültür varlığının bulunduğu yerdeki yetkili idare, Anlaşmanın davayı açan tarafına tasarrufunda bulunan tüm imkanları kullanarak: -

a. kültür varlığının yerinin belirlenmesi;

b. yetkili mahkemenin tespit edilmesi;

e. uzman yasal temsilcilerin bulunması;

d. kültür varlığının iadesine kadar geçici olarak gözetimde ve koruyucu bakımda tutulması;

e. yasadışı olarak ithal edilmiş olan kültür varlığının topraklarına nasıl girdiğinin araştırılması ve bu bilgilerin Anlaşmanın diğer tarafıyla paylaşılması hususlarında tavsiye ve destek sunar.

Madde IV İade rejimi: Usuller

(1) Dava açan taraf:

a. kültür varlığının ekte listelenen kategorilerden birine ait olduğunu, ve

b. diğer tarafa bu Anlaşma yürürlüğe girdikten sonra yasadışı olarak ithal edilmiş olduğunu kanıtlamalıdır.

(2) Kültür varlığının, Anlaşmanın dava açan tarafının topraklarına iadesi sırasında korunmasının doğal afetlerden, silahlı çatışmalardan ve kültür varlığını tehlikeye düşüren diğer istisnai olaylardan ötürü garanti altına alınamadığı hallerde, Anlaşmanın diğer tarafı kültür varlığının iadesi sırasında korunması garanti altına almana kadar iadenin yürütülmesini askıya alabilir.

(3) Bir tarafın bu Anlaşma nezdindeki iade talepleri, Anlaşmanın kültür varlığının bulunduğu tarafının yürürlükteki ulusal mevzuatı ile tanımlanan zamanaşımı hükümlerine tabidir.

(4) Anlaşmanın tarafları, diğerine yasadışı olarak ithal edilmiş olan kültür varlıklarının karşılıklı iyi niyet çerçevesinde ve zaman kısıtlaması olmaksızın gönüllü iadesine ilişkin müzakereleri destekler.

Madde V İade rejimi: Maliyetler, tazminat

(1) Anlaşmanın dava açan tarafı kültür varlığının emniyeti, bakımı ve iadesi için gerekli olan tedbirlerin maliyetlerini üstlenir.

(2) Anlaşmanın kültür varlığının bulunduğu tarafının yürürlükteki ulusal mevzuatına uygun olarak ve Kültür Varlıklarının Kanunsuz İthal, İhraç ve Mülkiyet Transferinin Önlenmesi ve Yasaklanması için Alınacak Tedbirlerle İlgili 14 Kasım 1970 tarihli UNESCO Sözleşmesi'nin Mad. 7 bent b (ii)'sinden hareketle, Anlaşmanın dava açan tarafı kültür varlığını iyi niyetle edinmiş bulunan ve Anlaşmanın dava açan tarafına iade etmesi gereken kişiye adil tazminat öder. Adil tazminat, yetkili mahkeme tarafından yürürlükteki ulusal mevzuata uygun şekilde belirlenir.

Madde VI İade edilen kültür varlığına gösterilecek muamele

Anlaşmanın dava açan tarafı, iade edilen kültür varlığının makul ölçüde korunmasını, erişilebilir olmasını ve Anlaşmanın diğer tarafının topraklarında sergi amacıyla temin edilmesini sağlamakla yükümlüdür.

Madde VII İlan gereklilikleri

Anlaşmanın tarafları, bu Anlaşmanın içeriğini özellikle kültür ve sanat sektörleri ve koleksiyoncular ile gümrük ve cezai kovuşturma makamları gibi bu Anlaşmadan etkilenen çevrelere ilan etmek zorundadır.

Madde VIII İşbirliği ve eğitimin teşvik edilmesi

Taraflar, bu Anlaşma kapsamında aşağıda örnekleri verilen işbirliği ve eğitim çalışmalarını teşvik etmek için çaba gösterir:

a. Deneyim alışverişi, ortak projeler, seminer, çalıştay veya başka toplantılar düzenleme.

b. Ören yerlerinin ve antik anıtların muhafazası ve teşvik edilmesinin yanı sıra, arkeoloji ve etnografya müzelerine ilişkin konular.

c. Her iki tarafın da ilgilendiği arkeoloji sergilerinin mübadelesi veya düzenlenmesi.

Madde IX Yetkili idareler

(1) Bu Anlaşmanın yürütülmesi açısından yetkili idareler aşağıdadır:

a. İsviçre Konfederasyonumda: Federal İçişleri Bakanlığı, Federal Kültür Ofisi, Kültür Varlıklarının Uluslararası Transferi İhtisas Kurumu;

b. Türkiye Cumhuriyeti'nde: Kültür ve Turizm Bakanlığı.

(2) Bu idareler, kendi yetkinlikleri çerçevesinde birbirleriyle doğrudan işbirliği yapma yetkisine sahiptir.

(3) Yetkili idareler, bu Anlaşma yürürlüğe girdikten sonra birbirlerine ilgili telefon ve faks numaralarını gönderir ve mümkünse Anlaşmanın diğer tarafının diline aşina olan bir irtibat noktası görevlendirir.

(4) Yetkili idareler, fıkra 1 ve 2 uyarınca belirlenen idarelerin yetkinliklerindeki veya isimlerindeki değişiklikleri derhal bildirmelidir.

Madde X Karşılıklı bilgilendirme

(1) Anlaşmanın tarafları, ekteki kategorilerde liste halinde belirtilen kültür varlıklarını etkileyen hırsızlık, yağma, kayıp ve diğer olayları bu Anlaşmanın IX. maddesi uyarınca belirlenen yetkili idareler aracılığıyla birbirine bildirir.

(2) Anlaşmanın tarafları, kültür varlıklarının transferine ilişkin ulusal mevzuatta yapılan her türlü değişikliği derhal ve karşılıklı olarak bildirir.

Madde XI Karşılıklı katılım

Anlaşmanın tarafları, bu Anlaşmanın yürütülmesinde Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO), Interpol (Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatı), Uluslararası Müzeler Konseyi (ICOM) ve Dünya Gümrük Örgütü (WCO) gibi kültür varlıklarının yasadışı transferiyle mücadele etmekten sorumlu uluslararası kuramlarla işbirliği yapar.

Madde XII Takip

(1) Bu Anlaşmanın IX. maddesi uyarınca belirlenen yetkili idareler, bu Anlaşmanın uygulanmasını düzenli olarak gözden geçirir ve uygun olduğu şekilde değişiklikler önerir. Ayrıca, kültürel mübadele alanında işbirliğinin artmasını teşvik edecek teklifleri de görüşebilirler.

(2) Yetkili idarelerin temsilcileri, en geç bu Anlaşmanın süresinin sonunda, alternatifli olarak İsviçre'de ye Türkiye'de bir araya gelir; ayrıca, özellikle kültür varlıklarının transferi konusunda yürürlükte olan hukuki ve idari düzenlemelerdeki önemli değişiklikler konusunda olmak üzere, Anlaşmanın taraflarından birinin talebi üzerine bir toplantı düzenlenebilir.

Madde XIII Diğer uluslararası anlaşmalarla ilişki

Bu anlaşma, Anlaşmanın taraflarının tabi olduğu diğer uluslararası, çok taraflı veya iki taraflı anlaşmalardan doğan yükümlülüklerini hiçbir şekilde etkilemez.

Ceza İşlerinde Karşılıklı Yardımlaşmaya dair 20 Nisan 1959 tarihli Avrupa Sözleşmesi, kültür varlıklarının kanunsuz transferinin önlenmesi açısından özellikle önemlidir ve geçerli olacaktır.

Madde XIV Görüş alışverişi ve fikir ayrılıklarının çözülmesi

(1) Bu Anlaşmanın IX. Maddesi uyarınca belirlenen yetkili idareler, bu Anlaşmanın uygulanması konusunda genel veya belirli durumlarla ilgili olarak görüşlerini birbirine yazılı olarak iletebilir veya sözlü bir görüşme için bir araya gelebilir.

(2) Bu Anlaşmanın yorumlanmasına, uygulanmasına ve yürütülmesine ilişkin anlaşmazlıklar, Anlaşmanın tarafları arasında istişarelere ve müzakerelere konu edilebilir.

Madde XV Zaman çerçevesi ve feshin sonuçları

(1) Bu Anlaşma, Tarafların ilgili belgenin yürürlüğe girmesi için gerekli olan ulusal hukuki usullerin tamamlandığını birbirlerine diplomatik kanallar aracılığıyla bildirdiği en son yazılı bildirimin alındığı tarihten 30 gün sonra yürürlüğe girer.

(2) Bu Anlaşma beş (5) yıl süreyle düzenlenmiştir ve Taraflardan biri Anlaşmayı feshetme niyetini Anlaşmanın sona ereceği tarihten altı (6) ay önce diplomatik kanallar aracılığıyla yazılı olarak diğer tarafa bildirmediği müddetçe, beş (5) yıllık ardışık dönemlerle otomatik olarak yenilenir.

(3) Bu Anlaşma herhangi bir zamanda Tarafların karşılıklı yazılı onayıyla tadil edilebilir. Tadilatlar, bu Maddenin birinci fıkrasında öngörülen hukuki usule uygun olarak yürürlüğe girer.

(4) Derdest iade davaları, bu Anlaşmanın sona ermesinden etkilenmez.

Türkçe, Fransızca ve İngilizce dillerinde, ikişer nüsha halinde, her üç metin de aynı derecede geçerli olmak üzere 15 Kasım 2022 tarihinde, Ankara'da mutabık kalınmış ve düzenlenmiştir. Metinler arasında farklılık olması halinde, İngilizce metin geçerli olacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına: İsviçre Federal Konseyi adına: Mehmet Nuri ERSOY Alain BERSET Kültür ve Turizm Bakanı

Federal Konsey Üyesi ve İçişleri Bakanı

Ek

İsviçre kültür varlığı kategorileri

Aşağıdaki kategoriler, aşağıdaki objeler dâhil, ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere tarih öncesi zamanlardan 1500 M.S.'ye kadar olan döneme ait objeler için geçerli olacaktır:

L Taş

A. Mimari ve dekoratif unsurlar: Granit, kumtaşı, kireç taşı, volkanik taş, mermer ve diğer taş türlerinden mamul. Mezarlıklara, dini alanlara ve meskûn alanlara ait sütun başlıkları, alçı şeritler, sütunlar, akroterler, frezeler, iki pencere arasındaki pervaz taşları, mozaikler, pervazlar ve mermer kakmalar vb. gibi inşaat unsurları.

B. Yazıtlar: Çeşitli taş türlerinde. Sunaklar, mezar taşları, dikili taşlar, unvan yazıtları, vb.

C. Rölyefler: Kireç taşı ve diğer taş türlerinden mamul. Taş rölyefler, mezar taşı rölyefleri, süslemeli ve süslemesiz lahitler, kül kapları, dikili taşlar, süsleme unsurları, vb.

D. Yontular/Heykeller: Kireç taşı ve diğer taş türlerinden. mamul. Mezar ve adak heykelleri, büstler, heykelcikler, mezar takımları, vb.

E. Aletler/Gereçler: Çakmak taşı ve diğer taş türlerinden mamul. Çeşitli aletler, örneğin bıçak ve hançer ağızları, baltalar, el işi aktivitelerinde kullanılan gereçler, vb.

F. Silahlar: Damtaşı, çakmak taşı, kireç taşı, kumtaşı ve diğer taş türlerinden mamul. Temrenler, bilek koruyucular, savaş topları, vb.

G. Mücevher/Kostümler: Çeşitli taş türlerinden, değerli ve yan-değerli taşlardan mamul. Kolye uçları, inciler, parmak yüzüğü montürleri, vb.

II. Maden

A. Heykeller/Heykelcikler/Büstler: Demir dışı madenden, ender değerli madenden mamul. Hayvan, insan ve tanrı betimlemeleri, portre büstleri, vb.

B. Kaplar: Demir dışı madenlerden, ender değerli madenden ve demirden mamul. Demlikler, kovalar, kulplu bardaklar, tencereler, elekler, vb.

C. Lambalar: Demir dışı madenlerden ve demirden mamul. Lambalar ve aydınlatma parçalan, vb.

D. Mücevher/Kostümler: Demir dışı madenlerden, ender değerli madenden mamul. Bacak, boyun, kol ve parmak halkaları, inciler, iğneler, broşlar (yaka iğneleri), kemer tokaları ve süslemeleri, kolye uçlan.

E. Aletler/Gereçler: Demirden ve demir dışı madenlerden, ender değerli madenlerden mamul. Ufak baltalar, baltalar, bıçaklar, maşalar, çekiçler, delgiler, yazma gereçleri, kaşıklar, anahtarlar, kilitler, taşıma parçalan, koşumlar, nallar, zincirler, ziller, vb.

F. Silahlar: Demirden ve demir dışı madenlerden, ender değerli madenlerden mamul. Hançerler, kılıçlar, mızrak uçlan, temrenler, bıçaklar, siper oymalan, savaş toplan, miğferler, zırh.

III. Seramik

A. Kaplar: Çeşitli renk kaynaklarından ince veya kaba taneli seramikten mamul, belirli ölçüde süslenmiş, boya kaplamalı, mineli. Yerel olarak üretilmiş kaplar ve ithal edilmiş kaplar. Tencereler, tabaklar, kulplu bardaklar, küçük kaplar, şişeler, ampuller, elekler, vb.

B. Gereçler/Araçlar: Seramikten mamul. Elişi gereçleri ve çeşitli aletler. Birçok farklı obje.

C. Lambalar: Seramikten mamul. Çeşitli gaz lambaları ve mum yağı lambaları.

D. Heykelcikler: Seramikten mamul. İnsan, tamı, hayvan ve vücut organı betimlemesi.

E. Soba karoları/Mimari elemanlar: Seramikten mamul, soba karoları sıklıkla mineli. Mimari terakota ve kaplamalar. Bardak şekilli soba karoları, süslenmiş düz karolar, niş karoları, köşe karoları, çıkıntı karoları, köşe karoları, saçak karoları, süslemeli/preslenmiş zemin karoları ve kiremitler.

IV. Cam ve cam macunu

A. Kaplar: Renkli veya saydam camdan mamul. Şişeler, kulplu bardaklar, kulpsuz bardaklar, kaseler, şişelerin cam tıpaları.

B. Mücevher/Kostümler: Renkli veya saydam camdan mamul. Kol halkaları, inciler, boncuklar, mücevher unsur lan.

V. Kemik

A. Silahlar: Kemikten ve geyik boynuzundan mamul. Temrenler, zıpkınlar, vb.

B. Kaplar: Kemikten mamul. Kaplann parçalan.

C. Gereçler/Araçlar: Kemik, geyik boynuzu ve fildişinden mamul. Kaldırıcılar, keskiler, ufak baltalar, baltalar, iğneler, tığlar, taraklar ve süslemeli objeler.

D. Mücevher/Kostümler: Kemik, geyik boynuzu, fildişi ve dişten mamul. İğneler, kolye uçlan, vb.

VI. Ahşap

A. Silahlar: Çeşitli ahşap türlerinden mamul. Oklar, yaylar, vb.

B. Gereçler/Araçlar: Çeşitli ahşap türlerinden mamul. Çakmaktaşı balta, keser, kaşıklar, bıçak saplan, taraklar, tekerlekler, küçük yazma tabletleri, vb.

C. Kaplar: Çeşitli ahşap türlerinden mamul. Çeşitli türlerde ahşap kaplar.

VII. Deri/Kumaş/Çeşitli organik materyaller

A. Silah aksesuarları: Deriden mamul. Miğfer kaplamaları, vb.

B. Kıyafet: Deri, kumaş ve bitki liflerinden mamul. Ayakkabı, kıyafet, vb.

C. Gereçler: Bitki lifleri ve derinde mamul. Ağlar, ok kılıflan, vb.

D. Kaplar: Bitki liflerinden mamul. Çeşitli kaplar, örme, dikiş, vb.

E. Mücevher/Kostümler: Salyangoz kabuklarından, linyitten vb. mamul. Kol halkalan, inciler, vb.

VIII. Resim

A. Freskler: Harç üzerine uygulama. Çeşitli konularda freskler.

IX. Kehribar

A. Mücevher/Kostümler: Kehribardan mamul. Figürler veya basit mücevher unsurları.

Türkiye kültür varlığı kategorileri

Aşağıdaki kategoriler, aşağıdaki objeler dâhil, ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere tarih öncesi zamanlardan 1500 M.S.'ye kadar olan döneme ait objeler için geçerli olacaktır:

I. Taş

A. Mimari süslemeler ve elemanlar B. Anıtlar C. Mobilya D. Heykeller ve heykel kaideleri E. Yontmalar ve portreler F. Heykelcikler ve figürinler G. Rölyefler H. Kakmalı heykeller İ. Yazıtlar J. Araçlar K. Silahlar L. Lahitler ve ölü kemiği muhafaza kapları M. Sunaklar N. Mühürler O. Mücevherler P. Kaplar Q. Mihraplar R. Minberler, İslami ve diğer dini süsleme unsurları S. Mozaikler T. Dikili taşlar ve Mezar Taşlan U. Diğer günlük kullanım objeleri

II. Maden

A. Heykeller B. Yontular ve portreler C. Heykelcikler ve figürinler D. Rölyefler E. Yazılı ve süslemeli metal saclar ve plakalar F. Kaplar G. Silahlar H. Araçlar İ. Zırhlar J. Mücevherler K. Sikkeler L. Tören objeleri M. Mühürler N. Yazıtlar O. Aynalar P. Diğer günlük kullanım objeleri

III. Seramik

A. Mimari süslemeler ve elemanlar B. Kaplar C. Yazıtlar D. Karolar ve levhalar E. Mühürler F. Tabletler G. Heykeller H. Yontmalar ve portreler İ. Lahitler ve ölü kemiği muhafaza kapları J. Dikili taşlar K. Terakota plakalar L. Modeller M. Lambalar N. Diğer günlük kullanım objeleri

IV. Ahşap

A. Araçlar B. Silahlar C. Zırhlar D. İkonalar E. Tabutlar F. Mimari elemanlar G. Gemiler ve diğer taşıt parçaları H. Diğer günlük kullanım objeleri

V. Kemik ve fildişi A. Araçlar B. Silahlar C. Mücevher D. Küçük yontular ve figürler E. Mühürler F. Tabletler G. Diğer günlük kullanım objeleri

VI. Cam

A. Mimari süslemeler ve elemanlar B. Kaplar C. Karolar D. Mühürler E. Heykeller F. Boncuklar ve mücevher G. Mozaikler

VII. Belgeler

A. Papirüs B. Parşömen C. El yazmaları D. Resmî belgeler

VIII. Tekstil

A. Elbise B. Hali ve kilimler C. Seccadeler D. Bayraklar ve flamalar E. Diğer tekstil parçalar

IX. Alçı ve sıva

Her türlü Alçı ve Sıva.

X. İnsan ve hayvan kalıntıları

Her türlü insan ve hayvan kalıntısı.

XI. Fosiller

Her türlü fosil.

XII. Diğerleri

A. Duvar resimleri B. Taş sanatı C. Panel resimleri

Resmi Gazete İçin Tıklayınız. **Mevzuatlara Dönmek İçin Tıklayınız.**